

1. Shrnutí

- Oživení ekonomiky České republiky - které započalo podle meziočnické dynamiky v posledním čtvrtletí 2013 a v mezikvartálním srovnání již ve 2. čtvrtletí 2013 – pokračovalo i v roce 2014 s tím, že meziočnické již tempo růstu HDP¹ v trendu sláblo. Ve srovnání s dynamikou ekonomiky EU rostl český HDP v průběhu roku 2014 rychleji v meziočnickém srovnání, mezivčrtletně jen ve 2. a 3. čtvrtletí.
- Podle dynamiky hrubé přidané hodnoty výkonnost české ekonomiky rostla ještě rychleji než HDP prakticky v každém čtvrtletí 2014. Příčinou bylo předzásobené tabákovými výrobky koncem roku 2013, které ovlivnilo výsledné saldo daní z produktů a dotací na produkty za celý rok 2014. K růstu ekonomiky docházelo v relativně stabilizovaném prostředí – vnější i vnitřní nerovnováha se zlepšovala. K pozitivnímu vývoji docházelo i na trhu práce. Růst podporovaly i uvolněnější měnové a fiskální podmínky.
- V úhrnu za celý rok 2014 se HDP ČR zvýšil o 2 %, hrubá přidaná hodnota vzrostla o 2,6 %. Největším dílem k tomu přispěl zpracovatelský průmysl orientovaný silně na zahraniční poptávku (+1,5 pb.). Zbývající průmyslová odvětví v úhrnu růst ekonomiky brzdila (-0,1 pb.). V porovnání s rokem předchozím se na růstu hrubé přidané hodnoty podílela skupina odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (+0,2 pb.) a poprvé od roku 2010 i stavebnictví (+0,1 pb.). Služby jako celek k růstu přispěly již podruhé, jejich pozitivní vliv navíc zesílil z +0,6 pb. v roce 2013 na +0,9 pb. v roce 2014. Zatímco hrubá přidaná hodnota již svoji úroveň z roku 2008 překonala (+0,5 %), HDP setrval mírně nižší i nadále (-0,2 %).
- Objem průmyslové produkce a maloobchodních tržeb poprvé překonal vrchol konjunktury z roku 2008. Vyšší byla proti roku 2008 i důvěra spotřebitelů. Po pěti letech stoupla stavební výroba. I přes růst počtu nově zahájených bytů, který se objevil poprvé po sedmi letech, dosahoval však jejich počet jen zhruba poloviny toho, co v roce 2007. Po pěti letech stoupla i zásoba práce stavebních firem na veřejných zakázkách.
- Pozitivním aspektem ekonomického vývoje v roce 2014 byl fakt, že k růstu HDP přispěly všechny hlavní složky domácí poptávky, výjimkou byla jen změna zásob. Investice – které v posledním čtvrtletí 2014 stouply v mezikvartálním srovnání již po šesté – přispěly 1,2 pb. (podle klasického rozkladu), stejnou silou se na růstu ekonomiky podílely i celkové výdaje na konečnou spotřebu. Zatímco samotná spotřeba domácností, pozitivně ovlivněná obratem na trhu práce, přidala k růstu HDP výrazně více než v roce předchozím (+0,2 pb. v roce 2013, +0,8 pb. v roce 2014), příspěvek spotřeby vládních institucí mírně oslabil (+0,4 pb. v roce 2013, +0,3 pb. v roce 2014). Změna zásob (-0,2 pb.) růst české ekonomiky stejně jako ve dvou letech předchozích brzdila. Výsledek zahraničního obchodu – který byl v reálném vyjádření nepříznivě ovlivněn silou domácí poptávky promítající se do vyššího tempa růstu dovozu (+9,6 %) oproti vývozu (+8,8 %) – přispěl k růstu HDP taktéž negativně (-0,1 pb.), a to poprvé od roku 2007.
- Ve vnějších vztazích zaznamenala ČR několik historických zlepšení – přebytek na běžném účtu (teprve druhý od roku 1993), rekordní obchodní bilanci či „mzdové saldo“ se zahraničím. Historicky nejvyšší byl podle údajů platební bilance i odliv dividend z přímých investic, výše reinvestovaných zisků byla druhá nejvyšší. Tento vývoj umožnila silná dynamika tržeb, především z exportu a zisky, k nimž přispěla i oslabená koruna. Příliv přímých investic ze zahraničí byl pod průměrem předchozích tří i deseti let.
- Celková cenová hladina v ekonomice vzrostla v roce 2014 podle implicitního deflátoru HDP o 2,3 %, především díky příznivému vývoji cen v zahraničním obchodě se zbožím. Ceny v průmyslu přešly do deflace (-0,8 %), index spotřebitelských cen se zvýšil jen o 0,4 %.
- Změny na trhu práce měly komplexní charakter. Významně klesla míra nezaměstnanosti (na 6,2 %), celková zaměstnanost v pojetí národních účtů stoupla o 0,4 % při zvýšení počtu volných pracovních míst. Podíl částečných pracovních úvazků však již klesl. Průměrná nominální mzda po stagnaci v roce 2013 stoupla o 2,4 %, reálná byla po dvou letech poklesů vyšší o 2,0 %.
- K růstu ekonomiky docházelo bez úvěrové expanze, firmy zřejmě využívaly k financování tvorby hrubého fixního kapitálu peněz nakumulovaných z příznivého vývoje jejich zisků. Pokračoval úbytek peněz na termínovaných vkladech, protože depozitní úrokové sazby pro klienty vč. sazeb na netermínovaných vkladech dále klesaly.
- Deficit státního rozpočtu ve výši 1,8 % nominálního HDP byl nejpříznivější od roku 2008. K jeho redukci došlo již popáté v řadě. Ekonomické oživení pomohlo vysokému růstu inkasa DPH i korporátní daně, snížilo i deficit důchodového účtu. Jeho saldo zaznamenalo meziočnické největší pozitivní posun od roku 2007. Zastavil se také tři roky trvající pokles výdajů státu na investice (+12,8 % meziočnické) vlivem intenzivního čerpání peněz z evropských fondů.

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách vyjádřena reálně a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

